

12.10.23

Notat til høring om Statsbudsjettet 2024 i Transport- og kommunikasjonskomiteen

Norges museumsforbund representerer både museene under Kulturdepartementet og Sametinget, universitetsmuseene, museer under øvrige departementer og private museer. Museumsforbundet arbeider for museenes faglige og økonomiske utvikling gjennom arbeidet i organisasjonens sekretariat og ni ulike fagseksjoner. En av disse arbeider spesifikt med industri, kommunikasjon og anlegg. Museumsforbundet representerer museene Samferdselsdepartementet har ansvar for Norsk vegmuseum, Norsk jernbanemuseum og Kystverkmusea. Sistnevnte ble høsten 2021 flyttet over til Nærings- og fiskeridepartementet, men høres i denne komiteen.

Museumsforbundet representerer museene med ansvar for museumsbaner. Disse er i tillegg organisert i et nasjonalt nettverk for museumsbaner. Hurdalerklæringen mål er at man skal «Legge til rette for at museumsbaner og historisk togmateriell i større grad ivaretas.»

Tinnosbanen

Det er derfor positivt at det foreslås til sammen 40 mill. kroner til istandsetting av deler av Tinnosbanen, som er en del av Rjukan-Notodden Industrial Heritage Site på UNESCOs verdensarvliste, for budsjettårene 2024 og 2025. Dette viser vilje til å ivareta Norges forpliktelse knyttet til verdensarven.

Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren

Tilskuddsordningen som forvaltes av Norsk jernbanemuseum ble innført i 2021. Den ble evaluert i 2023. Museumsforbundet er tilfreds med dette og støtter den etablerte ordningen for museumsbanene slik den nå fungerer. Den gir museumsbanene forutsigbarhet og sikrer både driftstilskudd og søkbare prosjekttilskudd for museumsbanene og andre aktører som bidrar til bevaring. Dette er avgjørende fordi museumsbanene opplever at etterslepet på bevaringen av viktig historisk togmateriell øker.

I regjeringens forslag til statsbudsjett 2024 foreslås det bevilget 39,4 mill. kroner over Post 76 på Samferdselsdepartementets budsjett – Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren. Dette er en økning på 14,4 mill. kroner fra saldert budsjett 2023. Forslaget er i tråd med Jernbanedirektoratets «Plan for historisk togmateriell, delrapport 2» som ble ferdigstilt tidligere i år. Museumsforbundet mener derfor dette er svært positivt, og at det er en god start på oppfølgingen av «Plan for historisk togmateriell».

Det må likevel understrekes at museumsbanene står overfor betydelige utfordringer i årene framover. Klimaendringer bidrar til at forfall og etterslep i vedlikeholdet øker både på infrastruktur og materiell. Behovet for videre styrking av midler til vedlikehold og faglig utvikling må følges opp fremover og tilpasses museumsbanenes behov. Det er viktig at de statlige midlene får best mulig

effekt i ivaretagelsen og formidlingen av jernbanens viktige kulturminner. Vi minner om at økningen i tilskudd skal møtes med tilsvarende beløp i egeninnsats eller egenkapital fra de tilskuddsmottakerne. Både museumsbanene og frivilligheten har betydelige utfordringer med å rekruttere kompetanse i sine virksomheter og det er viktig at den immaterielle kunnskapen videreføres fremover.

Kystverksmusea

I forslaget til budsjett for 2024 er det lagt inn 12 millioner kroner til Kystverksmusea. Det er samme beløp som ble foreslått og vedtatt for 2023, noe som betyr at det heller ikke for 2024 foreslås noen prisjustering til kystverksmuseas arbeid. Stadig økende driftsutgifter knyttet til strøm, lønns- og prisvekst generelt bidrar dette til å svekke arbeidet til kystverksmuseene. Museumsforbundet mener forslaget må styrkes med en million kroner for å kompensere for manglende kompensasjon de siste budsjettene. Kystverksmusea er ikke lenger synliggjort i budsjettproposisjonen, men er lagt inn i forslaget til Kystverkets samlede driftsbudsjett. Det bidrar til at Kystverksmusea blir usynliggjort som et etatsmuseum. Museumsforbundet vil anbefale at departementet går tilbake til tidligere praksis og synliggjør det gjennom en egen oppføring.

Museumsmeldingen og Kulturmiljømeldingen har uttalte ønsker om økt samarbeid mellom museene på tvers av departementsgrensene, noe som gjentas i Kulturdepartementets budsjettproposisjoner for 2023 og 2024. For å sikre en kvalitetsmessig solid og profesjonell museumsutvikling innen hele samferdselssektoren, oppfordrer Museumsforbundet til at det på departementalt nivå holdes kontakt for å sikre hele fagområdet slik både Kulturmiljømeldingen og Museumsmeldingen understreker. Siden etatsmuseet for Kystverket er overført til Fiskeri og Næringsdepartementet er et stort kapittel innen samferdsel nå underlagt annet departement med et helt annet fokus. Det er etter vårt syn viktig at museene som er organisert under Samferdselsdepartementet følger de samme standarder for profesjonell museumsdrift som det øvrige museumslandskapet. Museumsforbundet mener Samferdselsdepartementet bør se på sine underliggende etaters praksis og sikre at museene gis rammevilkår og styringsmuligheter som setter dem i stand til å være likeverdige museumspartnere i museumslandskapet.

Kontaktinformasjon; generalsekretær Liv Ramskjær, 92427878/ LR@museumsforbundet.no.